

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД «ПРИДНІПРОВСЬКА
ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

СТАНДАРТ

**ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
МР-01-21**

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО РОЗРОБКУ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Дніпро

2021

РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Лабораторією моніторингу якості освіти та планування навчально-методичної роботи ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

НОВЕ ВИДАННЯ**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Вченою радою ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Протокол від 26 . 2021 року № 3

Голова Вченої ради _____ Микола САВИЦЬКИЙ

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом ректора ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

від 27 . 10 . 2021 року № 174

РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Галина ЄВСЄЄВА, проректор
з навчально-виховної роботи

Віолетта ФЕДІНА, завідувач лабораторії
моніторингу якості освіти та планування
навчально-методичної роботи

УЗГОДЖЕНО:

Світлана СІНЦІНА, провідний
юрисконсульт

Цей стандарт не може бути цілком або частково відтворено, тиражовано та розповсюджено без дозволу ДВНЗ «Придніпровської державної академії будівництва та архітектури».

Зміст

1. Загальні положення	3
2. Структура навчального плану	5
3. Змістовність навчального плану	9
4. Порядок розроблення та затвердження навчального п плану	9
5. Порядок запровадження Положення	10

1. Загальні положення

1.1. Це Положення регламентує порядок формування, затвердження та впровадження навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти в ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (надалі – Академія).

1.2. Положення розроблене на підставі Законів України від 01.07.2014р. №1556-VII «Про вищу освіту» (зі змінами від 07.09.2021р. №1709-IX), від 05.09.2017р. №2145-VIII «Про освіту» (зі змінами від 07.09.2021р. №1709-IX); керуючись постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016р. №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (редакція від 03.04.2019р. №283); розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2014р. №5980-р «Про скасування наказу Міністерства освіти і науки, Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Державного комітету з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.10.2010р. №969/922/216»; наказами Міністерства освіти і науки України від 03.03.2014р. №209 «Про визнання таким, що втратив чинність наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29.03.2012р. №384 «Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації (зі змінами)», від 17.09.2014р. №1050 «Про визнання таким, що втратив чинність наказу Міністерства освіти і науки України, від 30.01.2005р. №774 «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу», від 13.11.2014р. №1310 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти України від 02.06.1993р. №161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», від 25.11.2014р. №1392 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 09.07.2009р. №642 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента», від 26.01.2015р. №47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», від 04.03.2015р. №235 «Про визнання таким, що втратили чинність, накази Міністерства освіти і науки України: від 20.10.2004р. №811 «Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» та від 21.05.2004р. №414

«Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни «Вища освіта і Болонський процес», від 22.05.2020р. №673 «Про затвердження переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання»; листами Міністерства освіти і науки України: від 04.03.2015р. №1/9-108 «Щодо листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 08.02.2012р. №1/9-89», від 11.03.2015р. №1/9-120 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін», від 13.03.2015р. №1/9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році».

А також згідно зі Стандартом ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ОП-4-20 «Про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» та Статутом Академії.

1.3. Навчальний план - це нормативний документ Академії, який розробляється на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною освітньою програмою і визначає перелік та обсяг освітніх компонент, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми підсумкового контролю.

1.4. Навчальний план складається для кожного рівня вищої освіти.

1.5. Відповідальність за відповідність навчального плану стандартам вищої освіти покладається на ректора Академії, деканів факультетів (директора Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій - НІОТ), завідувачів випускових кафедр та гарантів освітніх програм за відповідними освітніми програмами.

1.6. Навчальний план затверджується Вченою радою академії після узгодження з проректором з навчально-виховної роботи.

1.7. При розробці навчального плану слід обов'язково дотримуватися вимог чинних стандартів вищої освіти, наказів та інструктивних листів Міністерства освіти і науки України, цього Положення, Положення про організацію освітнього процесу ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», інших нормативних документів Академії.

1.8. Методична допомога щодо складання навчального плану та його експертиза на відповідність діючим нормативним документам Міністерства освіти і науки України та Академії здійснюється лабораторією моніторингу якості освіти та планування навчально-методичної роботи.

1.9. Для конкретизації планування навчального процесу деканатом факультету на кожний навчальний рік (посеместрово) складається робочий навчальний план, який узгоджується з лабораторією моніторингу якості освіти та планування навчально-методичної роботи, начальником навчального відділу та затверджується проректором з навчально-виховної роботи.

2. Структура навчального плану

Навчальний план повинен містити відомості про галузь знань, спеціальність і спеціалізацію (за наявності), освітній рівень, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік навчального процесу, розділи теоретичної та практичної підготовки (цикл загальних дисциплін та цикл професійних дисциплін), перелік нормативних та варіативних дисциплін (навчальні курси, практики із вказаними кредитами ЄКТС та навчальними годинами), дані про кількість і форми семестрового контролю, атестації в екзаменаційній комісії, загальний бюджет навчального часу за весь термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

Основними структурними елементами навчального плану є:

- загальні реквізити;
- графік навчального процесу;
- план навчального процесу.

2.1. Загальні реквізити

Нормативний термін підготовки здобувачів ступенів вищої освіти визначається як результат успішного виконання:

- здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми обсягом 240 кредитів ЄКТС (3 роки 10 місяців) для здобувачів денної, вечірньої та заочної форм навчання;
- здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми обсягом 90 кредитів ЄКТС (1 рік 4 місяці) або освітньо-наукової програми обсягом 120 кредитів ЄКТС, (1 рік 9 місяців) для здобувачів денної, вечірньої та заочної форм навчання;
- здобувачем третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньо-наукової програми обсягом від 30 до 60 кредитів ЄКТС (4 роки) для здобувачів денної та заочної форм навчання;

Шифр і назва галузі знань, шифр і назва спеціальності повинні відповідати:

- переліку спеціальностей (Постанова Кабінету Міністрів України від 29.05.2015 №266);
- чинній ліцензії Академії (відомостям щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти).

Назва освітньо-професійної (освітньо-наукової програми) відповідно до затвердженої Вченою радою Академії програми.

Освітня кваліфікація - відповідно до затвердженої Вченою радою Академії освітньо-професійної або освітньо-наукової програми.

Професійна кваліфікація (кваліфікація за ДК 003.2010) – шифр та назва первинної посади, яку може обіймати випускник без досвіду попередньої роботи. Назви кваліфікацій обираються з числа наведених у 3 розділі (фахівці) для навчального плану першого рівня вищої освіти або в розділі 2 (професіонали) для

навчального плану другого та третього рівнів вищої освіти Державного класифікатора професій (ДК.003.2010). В навчальному плані можуть бути вказані кілька професійних кваліфікацій відповідно до варіативної складової навчального плану, але в дипломі здобувача вищої освіти зазначається лише одна (в залежності від обраної ним варіативної складової). Професійна кваліфікація зазначається лише в навчальних планах спеціальностей, що входять до переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання.

Крім того, зазначається освітній рівень, необхідний для вступу на навчання за певною освітньою програмою: повна загальна середня освіта (освітній ступень молодшого бакалавра (ОКР молодшого спеціаліста) - для здобувачів вищої освіти за ступенем бакалавра; освітній ступень бакалавра – для здобувачів вищої освіти за ступенем магістра; освітній ступень магістра (ОКР спеціаліста) – для здобувачів вищої освіти за ступенем доктора філософії.

2.2. Графік навчального процесу

У графіку навчального процесу зазначаються роки (курси навчання, на кожному з яких передбачається обсяги теоретичного навчання, види та терміни практик, екзаменаційних сесій, атестацій.

Графік навчального процесу для здобувачів вищої освіти за денною формою навчання (для першого та другого рівнів вищої освіти) укладається, виходячи з позицій, при яких протягом кожного року навчання здобувач вищої освіти виконує обсяг освітньої програми, що дорівнює 60 кредитам ЄКТС:

- тривалість навчального року складає 52 тижні, з яких сумарна тривалість зимових та літніх канікул складає не менше 8 тижнів (крім останнього семестру);
- тривалість теоретичного навчання складає 2 семестри по 15 тижнів (1,5 кредитів за кожен навчальний тиждень, 45 кредитів на рік);
- тривалість екзаменаційних сесій складає по 3 тижні кожна (загальна кількість екзаменів протягом року складає 9 одиниць по 1 кредиту кожен);
- тривалість навчальної практики складає 4 тижні (6 кредитів);
- тривалість виробничої практики складає 4 або 6 тижнів, в залежності від програми практики (6 кредитів);
- тривалість атестації бакалаврів, що складають кваліфікаційні екзамени – по 2 тижні (3 кредити) на кожний екзамен;
- тривалість атестації бакалаврів, що виконують кваліфікаційну роботу – 4 тижні (7 кредитів, з них 1 кредит – протягом останнього семестру навчання). Виконання кваліфікаційної роботи планується, якщо це передбачено стандартом вищої освіти за спеціальністю;
- тривалість атестації магістрів, що навчаються за освітньо-професійною програмою, як правило, складає 13 тижнів;
- тривалість атестації магістрів, що навчаються за освітньо-науковою програмою – 15 тижнів.

При складанні навчального плану за освітньо-науковим рівнем вищої освіти слід дотримуватися таких рекомендацій:

- тривалість навчального року складає 52 тижні, з яких сумарна тривалість зимових та літніх канікул складає не менше 8 тижнів, навчальний рік починається з 1 жовтня;
- тривалість теоретичного навчання складає 2 семестри по 15 тижнів незалежно від кількості кредитів освітньої складової, що запланована для викладання;
- освітню складову слід планувати в перші два роки навчання за винятком практичної частини науково-педагогічної складової освітньої програми, яка, як правило, планується на 3-му році навчання;
- тривалість екзаменаційних сесій складає по 3 тижні кожна;
- тривалість науково-педагогічної практики складає 4 тижні (6 кредитів).
- наукова складова освітньо-наукової програми відображається в навчальному плані в терміни – останній місяць першого та другого навчальних років (з 1 по 30 вересня) та після проходження науково-педагогічної практики і до кінця навчання (останній тиждень – проходження атестації).

2.3. План навчального процесу повинен включати відомості про:

- назви навчальних дисциплін нормативної частини*;
- назви навчальних дисциплін варіативної частини*;
- форми семестрового контролю (екзамен або залік);
- кількість кредитів ЄКТС, встановлених навчальним дисциплінам, в тому числі по семестрах;
- загальна кількість годин, встановлених навчальним дисциплінам;
- кількість контактних (аудиторних) годин, в тому числі по семестрах;
- розподіл обсягу аудиторних годин, закріплених за навчальними дисциплінами, за видами (лекції, лабораторні, практичні);
- розподіл обсягу годин самостійної роботи, закріплених за навчальними дисциплінами, за видами (курсова робота (проект), екзамен, власно самостійна робота);
- кількість тижнів в кожному семестрі;
- загальну кількість годин тижневого навчального навантаження.

* В залежності від компетентностей, що надаються здобувачеві вищої освіти, дисципліни розподіляються за циклами загальної підготовки та професійної підготовки. В навчальних планах підготовки докторів філософії можливий інший розподіл нормативної та варіативної частини навчального плану за циклами, в залежності від того, як це зазначено в Стандарті вищої освіти та освітньо-науковій програмі.

При розробленні навчального плану обов'язково слід врахувати, що:

2.3.1. Загальна кількість навчальних дисциплін не повинна перевищувати 16 на навчальний рік, та відповідно, до 8 на семестр. Таким чином, середній обсяг годин з однієї навчальної дисципліни становить:

$$60 \text{ кредитів} / 16 = 4 \text{ кредити.}$$

Оптимальний обсяг однієї нормативної дисципліни на семестр має становити 5-6 кредитів ЄКТС.

2.3.2. Мінімальний обсяг однієї дисципліни має становити 3 кредити ЄКТС.

2.3.3. Встановлення кредитів компонентам навчального плану не повинно порушувати кількість кредитів навчального плану, навчального року та періодів навчання.

2.3.4. Якщо формою підсумкового контролю є екзамен, то на підготовку до кожного з них виділяється 1 кредит самостійної роботи.

2.3.5. Максимальна кількість аудиторних годин на один тиждень теоретичного навчання становить 18 годин, крім першого курсу всіх спеціальностей освітнього ступеня «бакалавр» - 22 години на тиждень та всіх курсів освітнього ступеня бакалавра творчих спеціальностей (191 «Архітектура та містобудування» та 022 «Дизайн») - 24 години на тиждень.

2.3.6. Кількість аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС становить від 33% до 50% (для денної форми навчання).

2.3.7. Курсова робота, чи курсовий проект є окремими модулями відповідної дисципліни і враховуються в навчальному плані як 0,5 або 1 кредит самостійної роботи відповідно.

2.3.8. Курсова робота (проект), що мають міждисциплінарний характер, можуть виділятися окремою позицією в навчальному плані (орієнтовний обсяг – не менше трьох кредитів) та враховуватися в число 16 дисциплін на рік.

2.3.9. Кількість курсових проектів (робіт) на рік, як правило, не повинна перевищувати 2 на семестр для технічних спеціальностей та 1 на семестр для інших спеціальностей. На 1 році навчання курсові роботи (проекти) не плануються.

2.3.10. Мінімальний обсяг варіативної складової плану становить 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС за навчальним планом (60 кредитів для плану ступеня бакалавра, 22,5 кредити для плану ступеня магістра за освітньо-професійною програмою, 30 кредитів для плану ступеня магістра за освітньо-науковою програмою, від 7,5 до 15 для плану ступеня доктора філософії, в залежності від обсягу освітньої складової освітньо-наукової програми).

2.3.11. Навчальний план підготовки магістрів обов'язково повинен містити дослідницьку компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

2.3.12. Нормативні освітні компоненти повинні охоплювати всі загальні та професійні компетентності, визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю.

2.3.13. Варіативна складова навчального плану формується за рахунок:

2.3.14. Дисциплін Академії, що забезпечують формування загальних компетентностей здобувачів вищої освіти. Мінімальна кількість дисциплін з загального переліку, що пропонується для вибору, - дві по 3 кредити для навчальних планів підготовки бакалаврів та магістрів, що навчаються за освітньо-науковою програмою, та одна (3 кредити) для навчальних планів магістрів, що навчаються за освітньо-професійною програмою.

Формування переліку варіативних дисциплін здійснюється лабораторією моніторингу якості освіти за пропозиціями кафедр загальної підготовки Академії поза межами навчального плану. Кількість дисциплін в переліку

необмежена. Перелік дисциплін на навчальний рік затверджується наказом ректора.

2.3.15. Дисциплін, що формують професійні компетентності додатково до визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю.

Формування переліку варіативних дисциплін здійснюється розробниками освітньої програми та випусковими кафедрами за погодженням з навчально-методичною радою факультету.

2.3.16. Крім того, можливе формування додатково переліку загальних та професійних дисциплін в межах факультету. Кількість та обсяг таких дисциплін визначається Вченою радою факультету за поданням навчально-методичної ради факультету.

3. Змістовність навчального плану

3.1.Змістовність навчального плану визначається освітньо-професійною чи освітньо-науковою програмою: освітня програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

3.2.Перелік обов'язкових дисциплін, їх місце в навчальному плані, обсяг кредитів та кількість аудиторних годин з цих дисциплін встановлюється наказом ректора Академії.

3.3.Загальний обсяг дисциплін, що формують компетентності з історії та культури України, філософії, української мови повинен складати не менше 12 кредитів ЄКТС. Їх місце в навчальному плані, розподіл кредитів та кількість аудиторних годин з цих дисциплін встановлюється наказом ректора Академії.

3.4.Заняття з фізичної культури організовуються факультативно (включаються в розділ навчального плану «Факультативи» в кількості 4 годин на тиждень протягом 1-4 семестрів навчання за освітніми програмами підготовки бакалаврів), до загальної кількості годин навчального плану не входять, форми контролю не мають та організовуються шляхом заняття в спортивних секціях.

3.5.Навчальна дисципліна «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» може також не входити до загальної кількості годин навчального плану (організовуватися факультативно), підсумкова форма контролю – екзамен.

4. Порядок розроблення та затвердження навчального плану

4.1.Навчальний план підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра розробляється випусковою кафедрою з відповідної спеціальності спільно з гарантом освітньої програми та деканом факультету на

весь період навчання з обов'язковим дотриманням вимог стандартів вищої освіти. Декан факультету перевіряє відповідність обсягу та розподілу навчальних годин з дисциплін, що є спільними для спеціальностей факультету. Відповідність обсягу та розподілу навчальних годин з дисциплін, що є спільними для спеціальностей різних факультетів перевіряє начальник навчального відділу.

4.2. За наявності на освітній програмі здобувачів вищої освіти – іноземних громадян розробляється навчальний план підготовки іноземних громадян з виконанням всіх діючих на момент розробки навчального плану нормативних актів з цього питання.

4.3. Навчальний план підготовки здобувачів ступеня доктора філософії розробляється випусковою кафедрою з відповідної спеціальності спільно з гарантом освітньої програми, науковими керівниками та завідувачем відділу аспірантури та докторантури на весь період навчання з обов'язковим дотриманням вимог стандартів вищої освіти. Відповідність обсягу та розподілу навчальних годин з дисциплін, що є спільними для різних спеціальностей перевіряє завідувач відділу аспірантури та докторантури.

4.4. Розроблений навчальний план візується завідувачем випускової кафедри, гарантом освітньої програми, деканом факультету (завідувачем відділу аспірантури та докторантури), начальником навчального відділу та подається на експертизу до лабораторії моніторингу якості освіти та планування навчально-методичної роботи. Експертиза здійснюється на відповідність діючим стандартам освіти, нормативним актам Міністерства освіти і науки України та Академії.

4.5. Після проходження експертизи навчальний план подається на візування проректору з науково-педагогічної та навчальної роботи та на розгляд і затвердження Вченої ради Академії. Після затвердження навчальний план вводиться в дію наказом ректора Академії.

4.6. Навчальний план заочної та вечірньої форм навчання розробляється НІОТ відповідно до затвердженого навчального плану денної форми навчання.

4.7. На основі навчального плану щорічно розробляється робочий навчальний план для денної та заочної форм навчання, що деталізує особливості підготовки здобувачів вищої освіти в поточному році.

5. Порядок запровадження Положення

5.1. Це Положення набирає чинності з моменту реєстрації наказу ректора про його введення в дію.

5.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться на розгляд Вченої ради академії та після їх ухвалення затверджуються наказом ректора.